

УДК: 007: 304: 070
[https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.1\(50\)-97-109](https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.1(50)-97-109)

ЖУРНАЛІСТСЬКІ БЛОГИ В УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ: ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ ТА ІСТОРІОГРАФІЯ

СИДОРЕНКО Тетяна,

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили, Миколаїв, Україна, e-mail: tatyana_tvts@
yahoo.com

ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-0950-3467>

Стаття надійшла до редакції 15.05.2025 р.
Прийнято до друку 14.02.2026 р.
Оприлюднено 10.03.2026 р.

Цитування: Сидоренко, Т. (2026). Журналістські блоги в українському медіапросторі: теоретичне осмислення та історіографія. *Образ*, 1 (50). С. 97–109. [https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.1\(50\)-97-109](https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.1(50)-97-109)

Вступ. Українська блогосфера останніми десятиліттями стала важливим майданчиком для комунікації, висвітлення суспільно-політичних подій та формування громадської думки. Певне місце у цій сфері займають журналістські блоги, роль яких збільшилась у час кризових ситуацій (пандемії, військового конфлікту).

Актуальність і мета. Як сегмент української блогосфери, журналістські блоги стали предметом наукового зацікавлення вітчизняних дослідників у контексті трансформації медіасистеми та зміни моделей комунікації. Мета дослідження полягає в аналізі та систематизації наукових підходів до вивчення журналістських блогів як сегмента української блогосфери, а також у висвітленні основних етапів, тенденцій і напрямів формування історіографії цього явища в українському медіадискурсі.

Методологія. Для з'ясування стану наукового опрацювання проблеми використано методи: історіографічний аналіз – для дослідження еволюції підходів, опису етапності та напрямів наукових розвідок; метод систематизації та узагальнення – для формування цілісної картини розвитку наукових досліджень; метод класифікації – для виокремлення груп праць за хронологічними, тематичними та концептуальними ознаками; аналітико-інтерпретаційний метод – для осмислення значення наукових підходів та визначення їхнього внеску у формування знань про журналістські блоги.

Результати. Проаналізовано та узагальнено наукові праці, присвячені журналістським блогам у контексті української блогосфери. Систематизовано основні теоретичні підходи й напрями дослідження, визначено етапи становлення історіографії проблеми.

Висновки. З'ясовано, що журналістські блоги виконують функції інформування, аналізу та впливу на громадську думку. Систематизація наукових підходів демонструє, що журналістські блоги є багатогранним об'єктом дослідження, який поєднує характеристики журналістського продукту, індивідуального висловлювання, цифрової платформи та соціального середовища. Перспективи досліджень охоплюють визначення меж між журналістськими блогами та іншими форматами цифрових медіа.

Ключові слова: журналістські блоги, блогосфера, історіографія, українська журналістика, цифрові медіа.

© Author, 2026

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Вступ. Журналістські блоги як специфічний сегмент української блогосфери представляють собою важливе, але недостатньо вивчене поле комунікації, де перетинаються професійна журналістика, персональна експресія та мобілізаційні/громадянські практики. Історіографічний підхід дозволяє виявити, як змінювалися наукові уявлення про журналістські блоги у період трансформації інформаційного середовища: від перших блог-платформ до інтеграції блогів у професійні практики та мультимедійні стратегії медіа. В Україні цей розвиток відбувався на тлі політичних, соціальних і технологічних викликів (включно з інформаційною війною, цифровою поляризацією та комерціалізацією інтернету), тож ретроспективний аналіз дозволяє відокремити емпірично-описові підходи від теоретичних концепцій і виявити прогалини, які потребують подальшого дослідження.

Українська блогосфера, як сукупність різноманітних сервісів, платформ, інструментів для поширення інформації, на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства займає важливе місце в структурі медіа-простору. Зокрема, журналістські блоги стають окремим сегментом цієї сфери, що впливає на формування громадської думки та розвиток журналістики як галузі. У зв'язку з тим, що традиційні медіа піддаються значному впливу нових цифрових технологій, журналісти часто використовують блоги для комунікації з аудиторією, поширення новин та аналітики. Журналістські блоги визначаються як авторські онлайн-платформи, які створюються професійними журналістами або авторами з медійним досвідом для публікації матеріалів у менш формалізованому форматі. Їхня популярність зростає через: безпосередній зв'язок із аудиторією, можливість оперативного висвітлення актуальних подій, використання суб'єктивного стилю подачі, який часто відсутній у традиційних медіа. У контексті української медіареальності такі блоги часто перетинаються із суспільно-політичними темами, що робить їх важливими акторами громадської журналістики.

Актуальність дослідження зумовлена активним розвитком цифрових медіа та зростанням ролі журналістських блогів у структурі української блогосфери, що суттєво впливають на трансформацію сучасного медіапростору. Попри наявність окремих наукових праць, присвячених блогінгу та новим медіа, історіографія дослідження журналістських блогів в Україні залишається фрагментарною й недостатньо систематизованою. Це актуалізує потребу в узагальненні та критичному осмисленні наукових підходів, концепцій і результатів досліджень, що дає змогу визначити ступінь наукової розробленості проблеми, окреслити перспективи подальших медіазнавчих студій.

Зв'язок авторського доробку з важливими науковими та практичними завданнями полягає в тому, що результати дослідження сприяють поглибленню теоретичного осмислення журналістських блогів як складника української блогосфери шляхом узагальнення й критичного аналізу наявних наукових напрацювань. Систематизація історіографії проблеми дозволяє окреслити ступінь її розробленості, виявити прогалини та дискусійні аспекти у вітчизняних дослідженнях, що є важливим для подальшого розвитку медіазнавчих студій. Практичне значення авторського доробку полягає у можливості використання отриманих висновків у процесі підготовки журналістів, медіааналітиків і дослідників нових медіа, а також під час розроблення навчальних курсів і спецсеминарів із теорії журналістики, блогінгу та цифрових комунікацій. Матеріали дослідження можуть слугувати підґрунтям для подальших емпіричних розвідок журналістських блогів у контексті трансформації українського медіапростору.

Наукова новизна роботи полягає в виокремленні та характеристиці етапів розвитку історіографії вивчення блогосфери та журналістських блогів в Україні, систематизації наукових підходів їх дослідження. Наукова новизна забезпечується поєднанням історіографічного аналізу з оглядом актуальних досліджень і осмисленням категорій (журналістський блог, блогосфера, цифровий дискурс). Такий підхід дозволить не лише

узагальнити наявні напрацювання, але й окреслити теоретичні та емпіричні перспективи подальших досліджень у межах української медіа-науки.

Питанням журналістських блогів присвячено праці таких дослідників, як: І. Бабій [1], Борисенко [2], С. Бородянський [3], М. Бугайов [4], М. Василенко [5], О. Гомотюк, Л. Біловус, Н. Яблонська, О. Васильків [6], Гнатишин [7,8], В. Гнот, П. Дворянин [9], І. Гудінова [10], А. Доценко, В. Гандзюк [11], О. Дяченко [12], О. Єрмачкова [13], О. Кузнецова [14], І. Мудра [15], А. Панасенко [16] та ін.

Проблематика журналістських блогів як складника блогосфери розглядається в наукових працях українських дослідників у контексті розвитку нових медіа, цифрової журналістики та мережевих комунікацій. У вітчизняному науковому дискурсі питання блогінгу висвітлюються переважно крізь призму трансформації журналістських жанрів, змін професійних стандартів, а також взаємодії традиційних і цифрових медіа. Окремі дослідження присвячені типології блогів, особливостям авторської позиції журналіста-блогера та ролі блогів у формуванні громадської думки.

Разом із тим, значна частина наукових праць має фрагментарний характер і зосереджується на окремих аспектах блогінгу, не виокремлюючи журналістські блоги як самостійний сегмент української блогосфери. Недостатньо систематизованими залишаються історіографічні підходи до вивчення цієї проблеми, а також питання еволюції наукових поглядів на журналістський блогінг у межах українського медіазнавства. Невирішеною залишається потреба в комплексному узагальненні наукових напрацювань, що й зумовлює *актуальність* подальшого історіографічного аналізу журналістських блогів.

Об'єкт дослідження: українська блогосфера як соціально-комунікаційне явище. *Предмет* – наукові підходи, концепції, праці та історіографічні напрями, присвячені вивченню журналістських блогів як окремого сегмента української блогосфери.

Мета дослідження полягає в аналізі та систематизації наукових підходів до вивчення журналістських блогів як сегмента української блогосфери, а також у висвітленні основних етапів, тенденцій і напрямів формування історіографії цього явища в українському медіадискурсі.

Завдання: проаналізувати стан наукового розроблення проблеми журналістських блогів у вітчизняних дослідженнях; визначити етапи становлення та розвитку історіографії вивчення блогосфери та журналістських блогів в Україні; класифікувати основні наукові підходи, що застосовувалися для аналізу журналістських блогів; виявити ключові теми, проблеми й напрями, які домінували у наукових розвідках різних періодів; окреслити перспективи подальших досліджень журналістських блогів у контексті розвитку цифрової журналістики.

Методи дослідження. Для з'ясування стану наукового опрацювання проблеми використано такі методи: історіографічний аналіз – для дослідження еволюції підходів і концепцій, опису етапності та напрямів наукових розвідок; систематизації та узагальнення – для формування цілісної картини розвитку наукових досліджень; класифікації – для виокремлення груп праць за хронологічними, тематичними та концептуальними ознаками; аналітико-інтерпретаційний метод – для осмислення значення наукових підходів та визначення їхнього внеску у формування знань про журналістські блоги.

Результати й обговорення. Інтерес до журналістських блогів як наукового об'єкта виник у середині 2000-х років, коли зросла популярність блог-платформ (LiveJournal, Blogger). У цей період переважали емпіричні дослідження, які фокусувалися на структурі та тематиці блогів.

На початку 2010-х років спостерігається зростання кількості праць, присвячених вивченню журналістських блогів у контексті інформаційної війни, розвитку громадянської журналістики та впливу соціальних мереж. Зокрема, українські дослідники приділяли увагу наступним аспектам: ролі блогів у політичній комунікації; феномену лідерів думок у блогосфері; взаємодії блогів і традиційних медіа.

Аналіз сучасних досліджень щодо ролі журналістських блогів як сегменту української блогосфери дає змогу виокремити основні етапи *становлення й розвитку історіографії*:

Перший етап – початковий, виникнення феномену блогосфери (2000–2008 рр.). Фокус досліджень пов'язаний з описом появи персональних блогів у мережі, технологічних платформ (LiveJournal, Blogger), феноменом «блогу як медіа» у широкому значенні. У центрі уваги – визначення понять: «блог», «блогосфера», «щоденник в інтернеті». Серед проблем можна відзначити незначну кількість системних академічних досліджень; відсутність порівняльних методологій; не виділено підтип журналістських блогів.

Другий етап – формування академічного підходу (2008–2013 рр.). У цей період переважали емпіричні дослідження, які фокусувалися на структурі та тематиці блогів. Фокус досліджень направлений на спроби класифікації блогів, визначення жанрів і ролі блогів у громадському дискурсі; виникнення інтересу до політичних блогів і впливу блогосфери на публічний простір.

О. Зернецька, д.політ.наук, ще в 2009 році досліджувала процес виникнення і розвитку феномена блогу в царині нових засобів масової комунікації – політичної блогосфери. Автором окреслені особливості застосування традиційних мас-медіа у різних країнах світу, висунута гіпотеза щодо створення глобальної політичної блогосфери як нової арени політичної комунікації початку ХХ ст.

Серед перших ґрунтовних праць можна виділити дослідження О. Черненка (2013 р.), яке аналізувало використання блогів у передвиборчих кампаніях, а також роботи Т. Печончик (2014 р.), присвячені громадянській журналістиці під час Революції Гідності. Представляє інтерес і наукова публікація А. Досенко (2014 р.), в якій проаналізовано нову сферу сучасної журналістики, яку вже можна впевнено кваліфікувати як «аматорську журналістику» – блогосферу. Показано взаємодію ознак традиційних медіа та блогів в одному інформаційному полі. Одним із провідних параметрів дослідження є блог як комунікативний різновид «аматорської журналістики», що активно функціонує в мережі та розвивається як аматорська комунікативна платформа. Ідеться про динамічний характер функціонування блогосфери як соціальнокомунікативної платформи. Простежується тенденція того, що електронний щоденник втрачає риси епістоли і набуває дигітальних ознак.

У перше десятиліття ХХ ст. тематика наукових розвідок дослідників торкалась питань: використання блогів у структурі традиційних медіа (на прикладі регіональних медіа); розвитку блогосфери, її взаємодії з традиційними медіа; проблематики контенту в блогах; пошуку форм і методів співпраці медійника з аудиторією через блоги. Так, Н. Виговська зазначає, що в 2010–2012 рр. в Україні ще недостатньо досліджень, які визначають і систематизують методи та способи використання можливостей блогосфери в роботі традиційних медіа [5]. Автор узагальнює, що блогосфера як явище виступає невідкладною частиною розвитку інформаційного суспільства. З одного боку, блогери стають альтернативою класичній журналістиці, з іншого – вони, по суті, виконують роль помічників і партнерів сучасних традиційних журналістів [5, с.64].

Важливою для визначення концепції блогів як нових медіа стала публікація Л. Городенко у 2014 році. Дослідницею уточнюється термін «блог»; коментуються контексти тлумачення блогу як медіа та як засобу соціальних комунікацій. Кризь призму наукових і практичних підходів та тлумачень блог розглядається не як журналістський ресурс, а саме як феномен соціальних комунікацій. Обґрунтовується позиція, що блог не є видом нової журналістики чи новим журналістським жанром, генерованим у масових комунікаціях. Аналізуються чинники, що стримують становлення блогів як повноцінних медіа.

Українська дослідниця Н. Білан в цей період характеризує блоги як найдинамічніший вид соціального інтернет-спілкування. Вчена дотримується думки, що блоги

заклали підвалини для громадянської журналістики і перетворилися на нову форму медіа.

Сутність і суспільне призначення громадянської журналістики, блогерство як один із її сегментів, кореляцію явищ традиційного журналізму та блогінгу як нетрадиційної форми сучасної інтерактивної комунікації, які конкурують в інформаційному суспільстві, висвітлив у своєму науковому доробку В. Гвоздев (2013р.). Автором проаналізованих поглядів Й. Дзялошинського щодо ідеї, ролі/функції громадянської журналістики як «модератору діалогу» (журналістика в змозі та повинна створювати середовище для рівноправного діалогу між різними соціальними групами). Автор публікації акцентує увагу на концепцію громадської журналістики, яка на перший план ставить не права журналістів, а їх обов'язки перед суспільством, вимагаючи від редакторів і репортерів керуватися інтересами населення, а не влади, виконувати журналістську роботу таким чином, аби вона допомагала людям долати відчуття апатії, безсилля й відчуженості, спонукаючи їх до дії, перетворюючи їх із пасивних спостерігачів у активних учасників громадянських акцій. Чіткою думкою автора виступає наступна: блогерський твір може бути віднесений до журналістики лише в разі дотримання його автором загальноприйнятих професійних журналістських стандартів, основоположних норм медіаетики.

Отже, блоги в цей період розглядаються дослідниками як новий канал мобілізації та обміну інформацією; помічено потенціал впливу на традиційну журналістику. Для характеристики блогів використовуються лексико-стилістичні підходи, спостерігається початок застосування кількісних інструментів (частотні аналізи). Серед проблем, що висвітлюються за результатами дослідження даного етапу – обмежені емпіричні виборки, недостатня увага до професійної ідентичності журналістів-блогерів.

Третій етап – політизації та суспільної актуалізації (2013–2016 рр.). Важливим фокусом став вплив подій Євромайдану (2013–2014 рр.) – блогосфера розглядається як середовище громадянської участі, джерело альтернативної інформації, інструмент мобілізації. Зростає інтерес до журналістських блогів як гібридної форми між професійною журналістикою та громадянською блогерською практикою. Використовуються кількісні та якісні методи, зокрема мережевий аналіз, інтерв'ю з блогерами/журналістами, дискурс-аналіз. Блогосфера стає політично релевантною; журналісти все частіше використовують блоги для оперативного коментування подій; конфліктна динаміка підвищує значення верифікації.

В історіографії дослідження журналістської блогосфери України даного періоду необхідно виділити дослідження, присвячені характеристиці функцій журналістських блогів. Так, дослідниця І. Тонкіх (2012 р.) виділила десять функцій блогів: традиційні або загальні: інформаційну, комунікативну, організаційну, розважальну, агітації, пропаганди та нові функції, не наголошуючи на їх новизні: формування “порядку денного”, інтерактивного багатостороннього зв'язку, форуму як соціальної участі, самовираження, самопрезентації, творчого саморозвитку журналіста. Подібну класифікацію функцій блогів надав у статті «Блог як феномен політичної комунікації» В. Недбай (2015р.), виділивши традиційні функції: інформування, контрпропаганди, й нові: консолідації прихильників, координації їхніх дій; просування ідей, боротьби проти політичних опонентів.

Активно досліджувала функції блогів і А. Досенко (2018р.). Нею сформульовані такі основні функції блогів: комунікативна, інформативна, кореляція дій певного відсотка читачів, спостереження за навколишнім середовищем, самоаналіз автора, заміник контактів.

Серед проблем можна виділити потребу в узагальненні результатів: почали з'являтися локальні монографії/статті, але без системного перегляду історіографії.

Четвертий етап характеризується інституційною інтеграцією й методологічним різноманіттям (2016–2019 рр.) Фокус досліджень – інтеграція блогів у структури

інтернет-ЗМІ, поява журналістських колонок/блогів на платформах медіа; дослідження професійної ідентичності, монетизації, етики блогерства. Серед методів виділяються глибинні інтерв'ю, комбіновані контент-мережеві підходи, аналіз платформ (medium, facebook-сторінки).

Важливими для нашого дослідження стали наукові публікації С. Гнатишина (2016 р.), О. Довженка (2016 р.), І. Мудрої (2019 р.), В. Лисенко (2018 р.) та ін., більшість із яких розкривають особливості української блогосфери, класифікацію блогів, зокрема журналістських.

Так, дослідниця І. Мудра наголошує, що блоги, навіть журналістські, – це не журналістика. Журналістські блоги є не лише у соціальних мережах, а й на сторінках інтернет-ЗМІ та на блогових платформах [15]. Автором виділяються блоги за наступними ознаками: ресурсом розміщення, авторами, наявністю мультимедіа, особливостями змісту, тематичної спрямованості, мовами дописів та ін. Автором наведені і класифікації журналістських блогів, зроблені іншими дослідниками, а саме: аналітичний, дискусійний, іміджевий блоги, блог нішевих новин та новинних серіалів [15].

Важливою для вивчення публікацією стала наукова стаття С. Гнатишина «Історіографія блогосфери: український та зарубіжний контекст» (2016р.) У статті проаналізовано історичний аспект блогу як електронного виду комунікації, досліджено передумови виникнення блогосфери, окреслено функціонування блогів в інформаційному суспільстві та їх симбіоз із традиційними засобами масової інформації, з'ясовано дефініцію блогів як явища в журналістиці. Публікації даного періоду висвітлюють і питання мовної особливості української блогосфери; блогу як складової сучасного інформаційного простору, блогера як медіаособи; блогосфери як інструменту соціокультурної трансформації, специфіки блогосфери як медійного засобу нового типу.

Отже, журналістські блоги набувають професійних рис (брендування автора, SMM-практики); з'являється дискусія про етичні межі журналістського блогу. Проблеми: недостатня увага до порівняльних, транскордонних аспектів; мало лонгїтюдних досліджень.

П'ятий етап охоплює період пандемії, характеризується інформаційною гібридизацією та комерціалізацією (2020–2021 рр.). Основний фокус етапу – зміни в форматах комунікації під впливом COVID-19, прискорена цифровізація, контент-платформи, платні підписки, зміни взаємодії аудиторії. Основними методами стали: аналіз аудиторії, економічні підходи до монетизації контенту, кейси адаптації медіа й журналістів. Блоги й авторські платформи стають важливим каналом виживання для медіа; збільшується кількість довгих форматів й авторського контенту.

Після 2014 року, з початком російсько-української війни, журналістські блоги почали досліджуватися як інструмент інформаційного протистояння. Особливу увагу вчені звертають на використання блогів для протидії фейковій інформації, етичним питанням публікацій у блогосфері, ролі блогів у формуванні медіаграмотності українського суспільства. Так, М. Томахіна (2020 р.) [20] аналізує етичні дилеми блогерів-журналістів, В. Різун висвітлює аудиторну поведінку споживачів контенту блогосфери [18]. Автори публікації «Блог як мовленнєвий жанр – еволюція епістолярного жанру» [6] доводять, що блогосфера являє собою конкретну особистісно-орієнтовану зону інтернет-комунікацій, яка формує визначену субкультуру та оформляється в соціальній мережі для соціальної взаємодії користувачів. У статті досліджено еволюцію жанру «класичного» щоденника до віртуального блогу-щоденника в інтернет-мережі. Проведено аналіз блогу в жанровому аспекті, доведено його епістолярне походження. Визначено основні відмінності жанрових ознак блогу від щоденника «класичного» – публічність, спілкування з однопумцями та прийняття відповідальності за публічно представлений текст.

У контексті піднятої теми написана стаття А. Панасенко (2020 р.). В її публікації знайшли відображення питання блогерства та журналістики. Проте, блогери мають

більше волі від журналістів, чим і провокують створення нових незалежних творчих проєктів у соцмережах [16].

І. Бабій висвітлено особливості сучасної української блогосфери з огляду на соціокультурні та політичні чинники; окреслено мовні особливості цього інформаційного сегменту. Авторкою відзначено, що блог як важлива частина сучасного комунікативного простору, характеризується низкою специфічних рис, таких, як глобальність, доступність, легкість публікації, вірулентність, зворотній зв'язок, відкритість спілкування, можливість відновити колишні комунікативні події – усе це перетворює аналізований інформаційний сегмент на ефективний інструмент, що формує політичне, культурне обличчя суспільства [1, с.16]. На думку О. Борисенко блогерство виступає формою цифрової громадянської журналістики в умовах інформаційної війни [2]. С. Бородянський висвітлює питання дезінформації у блогосфері [3], І. Гудінова подає теоретичний огляд проблеми створення та ведення інтернет-щоденників (блогів) [10].

Популярність блогу (зокрема журналістського) в українському інформаційному просторі пов'язана як із доступністю цього комунікативного сервісу, так і з різновекторною соціальною роллю блогу в різних комунікативних практиках. О. Дяченко доходить висновку, що є всі підстави стверджувати про формування національних сегментів інформаційного простору, в якому функціонують блоги з достатньо вираженими національними особливостями [12].

Відзначимо, що блогерами стають чимало відомих журналістів, які використовують соцмережі для покращення своїх поглядів, популяризації свого імені, промоції бренду (каналу), де працюють. Типологія журналістських блогів включає: новинні блоги, аналітичні блоги, особисті блоги журналістів, регіональні блоги.

Шостий етап – війна, інформаційна безпека та рефлексивна історіографія (2022–2025 рр.). Оновний фокус етапу – роль блогосфери під час повномасштабної війни (з 2022 р.) – інформаційна, мобілізаційна функція, безпека журналістів і блогерів, протидія дезінформації, використання блогів як інструменту волонтерства й громадянської журналістики. Спостерігається урізноманітнення методів: моніторингові дослідження, аналіз ризиків, case studies інформаційних кампаній; змішані методи з акцентом на оперативності.

Отже, журналістські блоги перетворилися на важливі майданчики контрнарративу й локальної інформінфраструктури; зросла значимість безпеки даних та етичних стандартів. Серед проблем – багато матеріалів у вигляді оперативних звітів й аналітики, менше довготривалої академічної рефлексії; необхідність систематизації й критичного осмислення «військових» досліджень.

Журналістські блоги виступають інструментом для самовираження та реалізації свободи слова, що є однією з основних засад демократичного суспільства. У зв'язку зі зростанням ролі інтернету та соціальних мереж, українська журналістика зазнає серйозних змін. Традиційні медіа, такі як газети та телебачення, втрачають свою монополію на інформацію, поступаючись місцем новим формам комунікації, серед яких блоги є одним з ключових сегментів. Журналістські блоги в українському контексті виконують такі функції: 1) Альтернативне джерело новин. Багато журналістів використовують блоги як майданчик для висвітлення новин та подій, які не завжди потрапляють у традиційні медіа через цензуру чи редакційну політику. 2) Аналітичні платформи. Блоги дають можливість надавати глибокі аналітичні огляди, які зазвичай відсутні в новинних стрічках. 3) Комунікація з аудиторією. Журналісти через блоги можуть безпосередньо взаємодіяти з читачами, отримуючи зворотний зв'язок у формі коментарів та обговорень.

Журналістські блоги також забезпечують більше простору для самовираження, оскільки вони менш формалізовані порівняно з традиційними новинними форматами.

Журналістські блоги в Україні розвиваються в контексті загальних трендів блогосфери. Однією з основних тенденцій є перехід журналістів у блогосферу через скоро-

чення штатів у традиційних медіа та бажання мати більше свободи у висвітленні тем. Українські журналісти використовують блоги для: підтримки незалежної журналістики; особистісного брендингу, монетизації.

Крім того, важливою тенденцією є використання соціальних мереж для просування блогів. Платформи, такі як Facebook, Instagram, Telegram, Blogger, YouTube, TikTok та X, стають основними каналами для поширення блог-контенту, дозволяючи журналістам миттєво донести інформацію до широкої аудиторії.

Незважаючи на позитивні аспекти розвитку журналістських блогів, існує низка проблем, із якими зіштовхуються українські журналісти у цій сфері:

- Цензура й тиск на свободу слова. У багатьох випадках журналісти стикаються з обмеженнями в публікації матеріалів через політичний або економічний тиск. Це особливо актуально для блогерів, які висвітлюють політичні або соціально чутливі питання.

- Проблема достовірності інформації. Через те, що блоги можуть публікуватися без належної редакційної перевірки, виникає ризик поширення неправдивої або перекрученої інформації.

- Нестабільне фінансове становище. Багато блогерів, особливо на початкових етапах своєї діяльності, стикаються з труднощами в пошуку фінансування, що може впливати на їх незалежність та якість контенту.

Журналістські блоги мають значний вплив на формування громадської думки в Україні. Завдяки можливості оперативно реагувати на події, блоги часто стають першим джерелом інформації для багатьох громадян. Крім того, через блоги журналісти мають можливість висвітлювати події з власної точки зору, що надає більше можливостей для критичного осмислення дійсності.

Блоги також сприяють розвитку громадянської журналістики, оскільки через них громадяни можуть брати активну участь в обговоренні суспільно важливих питань.

В історіографії дослідження журналістської блогосфери України сучасного періоду представляє інтерес наукова доробка О. Кузнецової, присвячена розробці функцій журналістських блогів (2023 р.). Автором виявлені нові демократичні функції блогів журналістів макро-, мезо- та мікрорівня, що доповнюють, розширюють традиційні функції засобів масової комунікації (ЗМК), їх формування відбувається в процесі створення журналістського матеріалу, становлення та розвитку блогів журналістів на сайтах інтернет-ЗМІ, що можливо лише в демократичній державі [14]. Питання блогології як науки про закономірності створення, поширення і впливу авторських текстів в електронних засобах інформації розглядав С. Гнатишин. Автором встановлено, що створені необхідні передумови для якісно вищого рівня розвитку національної блогосфери (стрімкий розвиток сучасної медіасфери, технічні можливості інтернет-журналістики, дослідження сучасних журналістських жанрів) для реалізації успішного комунікування [8].

Серед сучасних наукових доробків можна виділити наукову публікацію «Еволюція журналістики: функціонально-стилістичні особливості блогерства» [9]. Автори проаналізували функціонально-стилістичні трансформації, що відбулися в журналістиці внаслідок розвитку та поширення блогерства як нової форми медіакомунікації. У роботі відзначено, що у контексті новітньої журналістики, де інформаційний потік стрімко розгортається, блогери виступають як невизначений, але впливовий канал, через який події набувають нового виміру. Дослідниця О. Єрмачкова слушно піднімає тему особливостей заголовків українських блогів [13], серед яких: запозичена лексика, прецедентність, утворення оказіоналізмів, монографікація. А. Сергєєвою вивчені думки українських блогерів щодо проблем української блогосфери в розвитку культурного коду народу; визначені проблеми української блогосфери в розвитку культурного коду народу в соціальних мережах «TikTok», «Instagram» та «Facebook» [19]. Цікавою є і стаття М. Бугайова [4], присвячена дослідженню історії появи блогів, динаміки розви-

тку та характеристики їх функцій: пізнавальної, навчальної, презентаційної, релаксаційної та ін.

Отже, журналістські блоги є важливим сегментом української блогосфери, що виконує ряд важливих функцій у медіа-просторі. Вони стають інструментом для поширення інформації, аналітики, та взаємодії з аудиторією. Однак, водночас вони стикаються з певними викликами, серед яких цензура, нестабільне фінансове становище та проблема достовірності інформації.

Розвиток блогів в Україні свідчить про трансформацію медіа-простору, де традиційні засоби медіа поступаються місцем новим, цифровим платформам. У перспективі, можна очікувати подальшого зростання впливу журналістських блогів, оскільки вони відповідають потребам сучасної аудиторії у швидкому, незалежному та достовірному інформуванні.

Також відзначимо, що журналістські блоги часто розглядаються як доповнення до традиційних медіа. Дослідження демонструють: конкуренцію за аудиторію між блогами та медіа; симбіоз у використанні блогерів як експертів чи ведучих програм; змінені стандарти журналістики, коли блоги стають джерелом новин для традиційних медіа.

Загальні тенденції історіографії: 1. Від опису до інтерпретації: початкові описові праці поступилися аналітичним і теоретичним підходам. 2. Методологічне збагачення: від простого контент-аналізу – до мережевого аналізу, етнографії та змішаних методів. 3. Підвищення ролі практики: зростає інтерес до професійної ідентичності та практик журналістів-блогерів. 4. Актуалізація безпеки й етики: особливо після 2022 року – дослідження інформаційної безпеки, верифікації, етичних дилем.

У процесі дослідження журналістських блогів у вітчизняній науковій думці сформувався комплекс методологічних підходів і концептуальних рамок, які відображають еволюцію розуміння цього феномену – від техніко-комунікаційних інтерпретацій до поглиблених соціокультурних та професійно-етичних моделей. Класифікація наукових підходів дозволяє систематизувати існуючі дослідження, виявити їхню методологічну різноманітність та окреслити напрями подальшого вивчення журналістських блогів.

- *Комунікаційно-інформаційний підхід.* Цей підхід сформувався на ранніх етапах розвитку блогосфери та зосереджується на аналізі блогів як засобу масової інформації. Дослідники розглядають блоги як елементи цифрової комунікаційної інфраструктури, що виконують функції інформування, обміну повідомленнями та оперативного реагування на суспільно важливі події. Акцент робиться на структурі повідомлень, моделях комунікативного впливу, рівнях інформативності та особливостях форматування контенту.

- *Жанрово-стилістичний підхід.* У межах жанрових досліджень блог трактується як нова форма журналістського тексту, що об'єднує риси традиційних жанрів – колонки, репортажу, аналітичної статті – з елементами персонального висловлювання. Науковці вивчають лексико-стилістичні особливості блогів, ступінь суб'єктивності, використання авторських прийомів, види аргументації та структурування наративу. Особлива увага приділяється питанням мовної індивідуальності автора та впливу емоційності на сприйняття інформації.

- *Соціально-політичний підхід* актуалізувався в періоди політичних криз та суспільних трансформацій. Він розглядає журналістські блоги як інструмент формування громадської думки, мобілізації аудиторій і впливу на політичний дискурс. У центрі уваги – блог як майданчик альтернативної інформації, громадянської журналістики та критики влади. Дослідники аналізують рівень політичної ангажованості, механізми цифрової адвокації, роль блогерів у протестних рухах та медіаактивізмі.

- *Професійно-етичний підхід*, в межах якого блогосфера розглядається крізь призму журналістських стандартів і професійної відповідальності автора. Досліджується співвідношення між персональною думкою та нормативними вимогами до журналіс-

та, проблеми верифікації, достовірності, дотримання балансу думок. Увага приділяється питанням саморегуляції, етичним дилемам авторського блогу та формуванню довіри між журналістом і аудиторією.

- *Соціально-психологічний та аудиторний підхід.* У цих дослідженнях акцент зосереджено на взаємодії між блогером і аудиторією, механізмах формування лояльності, ролі особистого бренду журналіста, психологічних чинниках впливу та мотивації читачів. Блоги аналізуються як середовище емоційно забарвленої комунікації, що сприяє створенню спільнот і формує відчуття довіри через персональні висловлювання.

Платформенно-алгоритмічний підхід – посилюється після 2020 року, зосереджений на впливі алгоритмів соціальних платформ, логіки рекомендаційних систем, механізмів монетизації та правил доступу до аудиторії. Дослідники розглядають блоги як частину «економіки уваги» та аналізують, як платформні обмеження визначають видимість контенту, його тематику, структуру та стилістику.

- *Культурологічний і нарративний підхід.* У рамках цього підходу блоги вивчаються як культурні артефакти, що фіксують соціальні настрої, відображають сучасні нарративи й репрезентують ідентичності. Журналістські блоги розглядаються як простір творення смислів, де поєднується репортажність, рефлексивність і суб'єктивний досвід автора. У центрі – аналіз тем, образів, дискурсів та культурних кодів, що проявляються в блогівому тексті.

Отже, систематизація наукових підходів демонструє, що журналістські блоги є багатогранним об'єктом дослідження, який поєднує характеристики журналістського продукту, індивідуального висловлювання, цифрової платформи та соціального середовища.

Висновки та перспективи. Історіографія дослідження дозволяє не лише глибше зрозуміти трансформації сучасної журналістики, але й краще усвідомити динаміку розвитку українського інформаційного простору.

З'ясовано, що журналістські блоги займають важливе місце в українській блогосфері, виконуючи функції інформування, аналізу та впливу на громадську думку. Наукова новизна полягає у змістовній характеристиці етапів розвитку історіографії вивчення блогосфери та журналістських блогів в Україні: початкового, виникнення феномену блогосфери (2000–2008 рр.); формування академічного підходу (2008–2013 рр.); політизації та суспільної актуалізації (2013–2016 рр.); інституційної інтеграції й методологічного різноманіття (2016–2019 рр.); інформаційної гібридизації та комерціалізації (2020–2021 рр.) та сучасному етапу війни, інформаційної безпеки та рефлексивної історіографії (2022–2025 рр.). Систематизація наукових підходів (від комунікаційно-інформаційного до культурологічного і нарративного) демонструє, що журналістські блоги є багатогранним об'єктом дослідження, який поєднує характеристики журналістського продукту, індивідуального висловлювання, цифрової платформи та соціального середовища.

Історіографія дослідження журналістських блогів як сегменту української блогосфери дозволила виявити, що в більшості праць, опублікованих вітчизняними дослідниками в XXI ст. висвітлювалися як теоретичні питання, так і практичний досвід. Тема ідентичності блогів і медіа є дискусійною для журналістів, блогерів і журналістикознавців. Простежується позитивна тенденція щодо обговорення сучасних підходів до розвитку журналістської блогосфери. Практична значущість дослідження полягає у формуванні бази знань для медіапрактиків, викладачів і політиків: результати допоможуть розробляти ефективні стратегії комунікації, політики підтримки незалежних медіа та освітні програми з цифрової журналістики. Крім того, розуміння еволюції журналістських блогів сприяє розробці заходів протидії дезінформації та підвищення медіаграмотності аудиторій.

Таким чином, дослідження є своєчасним і виправданим: воно закриває існуючі розриви в літературі, дає основу для практичних рекомендацій і сприяє глибшому розу-

мінню ролі журналістських блогів у формуванні сучасного медіапростору України. Подальші наукові роботи в цій галузі мають потенціал для формування нових підходів до медіадосліджень у цифрову епоху.

Перспективи наукових розробок охоплюють історіографію дослідження науковців зарубіжних країн, визначення меж між журналістськими блогами та іншими форматами цифрових медіа; вивчення економічних моделей функціонування блогосфери; аналіз впливу блогів на політичну культуру українського суспільства.

1. Бабій І. (2020). Українська блогосфера як відображення соціокультурних процесів: зб. наук. пр. за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю «Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті», 11-12 червня 2020 року. Львів : Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. С. 16-19.
2. Борисенко О. (2020). Блогерство як форма цифрової громадянської журналістики в умовах інформаційної війни. Політичні дослідження і комунікації. 3(5), 78-85.
3. Бородянський С. (2020). Дезінформація у блогосфері: виклики для журналістської етики. Вісник Одеської національної академії зв'язку. 29(1), 93-99.
4. Бугайов М. В. (2021). Історико-культурна ретроспектива становлення блогів. Культура і сучасність. 1, 69-74.
5. Виговська Н. (2012). Використання блогів у структурі традиційних медіа (на прикладі регіональних ЗМІ). Магістеріум. Журналістика. Вип. 49, 60-65.
6. Гомотюк, О. Є., Біловус, Л. І., Яблонська, Н. М., & Васильків, О. В. (2021). Блог як мовленнєвий жанр – еволюція епістолярного жанру. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації», (17). URL: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/17956> (дата звернення: 02.09.2025).
7. Гнатишин С. (2024). Аналіз функціонування сучасної української блогосфери (на прикладі «Української правди»). Наукові записки. 2, 58-65.
8. Гнатишин С. Г. (2022). Блогологія: теорія і практика. Медична освіта. 2, 88-95.
9. Гнот В., Дворянин П. (2025). Еволюція журналістики: функціонально-стилістичні особливості блогерства. Інтегровані комунікації. Вип. 1, 125-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/integcommu_2025_1_17 (дата звернення: 18.08.2025).
10. Гудінова І. Л. (2020). Блогблогерблогосфера в психологічних дослідженнях. Lib.iitta.gov.ua. С. 235-248. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/1580/1/st20.pdf> (дата звернення: 15.09.2025).
11. Dosenko A., Handziuk V. (2020). Development of Ukrainian blogosphere: theoretical aspects of analysis. Інтегровані комунікації. Вип. 2. 20-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/integcommu_2020_2_5 (дата звернення: 24.08.2025).
12. Дяченко О. (2020). Формування україномовної блогосфери в контексті політичної комунікації в мережі Інтернет. Політикус. Вип. 6, 23-28.
13. Єрмачкова О. (2024). Особливості заголовків українських блогів (на прикладі блог-платформи «Українська правда»). Молодий вчений. 3, 112-116.
14. Кузнецова О. (2023). Диференціація функцій блогів українських журналістів на сайтах інтернет-ЗМІ. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Соціальні комунікації. Т. 5, 25-34. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/feb/29876/6.pdf> (дата звернення: 21.01.2025р.).
15. Мудра І. (2019). Класифікація журналістських блогів. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Сер.: «Журналістські науки».3, 76-80.
16. Панасенко А. Р. (2020). Блог як різновид масової журналістики в умовах інформаційного суспільства. International Journal of Innovative Technologies in Social Science, 21-23.
17. Погребняк І. В. (2021). Перспективи розвитку блогосфери як прикладної галузі в інтернет-комунікаціях. Прикладні соціально-комунікаційні технології. Т.32(71), 273-277.
18. Різун В. (2021). Аудиторна поведінка споживачів контенту української блогосфери. Культура і медіа: сучасні виклики. 8(1), 12-19.
19. Сергєєва А. (2023). Проблеми української блогосфери в контексті розвитку культурного коду народу. Образ. Вип. 2 (42), 46-51.
20. Томахіна М. (2020). Етичні виклики у діяльності журналістів-блогерів в Україні. Наукові записки Інституту журналістики. 48(2), 65-72.

UDC 007: 304: 070

JOURNALISTIC BLOGS AS A SEGMENT OF THE UKRAINIAN BLOGOSPHERE : HISTORIOGRAPHY OF RESEARCH

Sydorenko Tetyana, PhD (Social Communications),

Associate Professor, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, Ukraine, e-mail: tatyana_tvs@yahoo.com

ORCID – <https://orcid.org/0000-0003-0950-3467>

Received: 15 May 2025

Accepted: 14 February 2026

Published: 10 March 2026

Citation: *Sydorenko, T. (2026). Journalistic blogs as a segment of the ukrainian blogosphere : historiography of research. Образ, 1 (50), 97–109. [https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.1\(50\)-97-109](https://doi.org/10.21272/Obraz.2026.1(50)-97-109)*

Introduction. The Ukrainian blogosphere has become an important platform for communication, coverage of socio-political events, and formation of public opinion in recent decades. Journalistic blogs occupy a certain place in this sphere, the role of which has increased in times of crisis (pandemic, military conflict).

Relevance of the study. As a segment of the Ukrainian blogosphere, journalistic blogs have become a subject of scientific interest for domestic researchers in the context of the transformation of the media system and changes in communication models. The purpose of the study is to analyze and systematize scientific approaches to the study of journalistic blogs as a segment of the Ukrainian blogosphere, as well as to highlight the main stages, trends, and directions of the formation of the historiography of this phenomenon in the Ukrainian media discourse.

Methodology. To clarify the state of scientific research on the problem, the following methods were used: historiographic analysis – to study the evolution of approaches, describe the stages and directions of scientific research; the method of systematization and generalization – to form a holistic picture of the development of scientific research; the classification method – to identify groups of works according to chronological, thematic and conceptual features; the analytical and interpretative method – to understand the meaning of scientific approaches and determine their contribution to the formation of knowledge about journalistic blogs.

Results. The article analyzes and summarizes scientific works devoted to journalistic blogs in the context of the Ukrainian blogosphere. The main theoretical approaches and research directions are systematized, and the stages of the formation of the historiography of the problem are determined.

Conclusions. It was found that journalistic blogs in the Ukrainian blogosphere perform the functions of informing, analyzing, and influencing public opinion. The systematization of scientific approaches demonstrates that journalistic blogs are a multifaceted object of research that combines the characteristics of a journalistic product, individual expression, digital platform, and social environment. Research perspectives include defining the boundaries between journalistic blogs and other digital media formats; analyzing the impact of blogs on the political culture of Ukrainian society.

Keywords: *journalistic blogs, blogosphere, historiography, Ukrainian journalism, digital media.*

1. Babii I. (2020). Ukrainian blogosphere as a reflection of socio-cultural processes: zb. nauk. pr. za materialamy vseukr. nauk.-prakt. konf. z mizhnarodnoiu uchastiu «Totalitaryzm yak systema znyshchennia natsionalnoi pamiaty», 11-12 chervnia 2020 roku. Lviv : Drukarnia Lvivskoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni Danyla Halytskoho, 2020. S. 16-19.

2. Borysenko O. (2020). Blogging as a form of digital citizen journalism in the context of information warfare. *Politychni doslidzhennia i komunikatsii*. 3(5), 78-85.

3. Borodianskyi S. (2020). Disinformation in the blogosphere: challenges for journalistic ethics. *Visnyk Odeskoi natsionalnoi akademii zviazku*. 29(1), 93-99.

4. Buhaiov M. V. (2021). A historical and cultural retrospective of the emergence of blogs. *Kultura i suchasnist.* 1, 69-74.
5. Vyhovska N. (2012). The use of blogs in the structure of traditional media (using the example of regional media). *Mahisterium. Zhurnalistyka.* Vyp. 49, 60-65.
6. Homotiuk, O. Ye., Bilovus, L. I., Yablonska, N. M., & Vasytkiv, O. V. (2021). Blog as a speech genre – the evolution of the epistolary genre *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Sotsialni komunikatsii»,* (17). URL: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/17956> (accessed 02 september 09.2025).
7. Hnatyshyn S. (2024). Analysis of the functioning of the modern Ukrainian blogosphere (using the example of “Ukrainian Truth”). *Naukovi zapysky.* 2, 58-65.
8. Hnatyshyn S. H. (2022). Blogology: theory and practice. *Medychna osvita.* 2, 88-95.
9. Hnot V., Dvorianyn P. (2025). Evoliutsiia zhurnalistyky: funktsionalno-stylistychni osoblyvosti bloherstva. *Intehrovani komunikatsii.* Vyp. 1, 125-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/integcommu_2025_1_17 (accessed 18 august 2025).
10. Hudinova I. L. (2020). Blogbloggerblogosphere in psychological research. *Lib.iitta.gov.ua.* S. 235-248. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/1580/1/st20.pdf> (accessed 15 september 2025).
11. Dosenko A., Handziuk V. (2020). Development of Ukrainian blogosphere: theoretical aspects of analysis.. *Intehrovani komunikatsii.* Vyp. 2. 20-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/integcommu_2020_2_5 (accessed 24 august 2025).
12. Diachenko O. (2020). Formation of the Ukrainian-language blogosphere in the context of political communication on the Internet. *Politykus.* Vyp. 6, 23-28.
13. Yermachkova O. (2024). Features of Ukrainian blog headlines (using the example of the blog platform “Ukrainian Truth”). *Molodyi vchenyi.* 3, 112-116.
14. Kuznetsova, O. (2023). Differentiation of the functions of Ukrainian journalists’ blogs on online media sites. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2023/feb/29876/6.pdf> ((accessed 21 January 2025)
15. Mudra, I. (2019). Classification of journalistic blogs. *Visnyk natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika».* Ser.: «Zhurnalistski nauky». 3, 76-80.
16. Panasenko, A. R. (2020) Blog as a type of mass journalism in the information society. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science,* 21-23.
17. Pohrebniak I.V. (2021). Prospects for the development of the blogosphere as an applied field in Internet communications. *Prykladni sotsialno-komunikatsiini tekhnolohii.* T.32(71), 273-277.
18. Rizun, V. (2021). Audience behavior of content consumers in the Ukrainian blogosphere. *Kultura i media: suchasni vyklyky.* 8(1), 12-19.
19. Serhieieva A. (2023). Problems of the Ukrainian blogosphere in the context of the development of the cultural code of the people. *Obraz.* Vyp. 2 (42), 46-51.
20. Tomakhina, M. (2020). Ethical challenges in the activities of journalist-bloggers in Ukraine. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky.* 48(2), 65-72.